

SİYASET, EKONOMİ ve YÖNETİM ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

RESEARCH JOURNAL OF
POLITICS, ECONOMICS AND MANAGEMENT

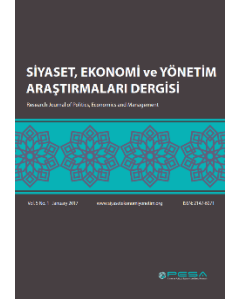
July 2019, Vol:7, Issue:3

Temmuz 2019, Cilt:7, Sayı:3

P-ISSN: 2147-6071

E-ISSN: 2147-7035

Journal homepage: www.siyasetekonomiyonetim.org

Kamu Yatırımlarının Bölgesel Dengesizlik Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği¹

Impact of Public Investments on Regional Imbalance: The Case of Turkey

Prof. Dr. Metin TOPRAK

İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, İktisat Bölümü, metin.toprak@istanbul.edu.tr

Prof. Dr. Yüksel BAYRAKTAR

İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, İktisat Bölümü, ybayraktar@istanbul.edu.tr

Arş. Gör. Dr. Ayfer Özyılmaz

Gümüşhane Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, ozyilmazayfer@gmail.com

MAKALE BİLGİSİ

ÖZET

Makale Geçmişi:

Geliş tarihi: 15 Nisan 2019
Revize tarihi: 18 Mayıs 2019
Kabul tarihi: 20 Haziran 2019

Anahtar Kelimeler:

Kamu Yatırımları, Bölgesel Kamu Yatırım Harcamaları, Bölgesel Dengesizlik

© 2019 PESA Tüm hakları saklıdır

Bölgeler arası gelişmişlik farklarını ifade eden bölgesel dengesizliklerin oluşumunda, farklı coğrafi ve iktisadi koşulların yanı sıra kamu politikaları önemli bir rol oynamaktadır. Bu çerçevede, altyapı, eğitim, sağlık, ulaşım gibi kamu yatırımları, az gelişmiş bölgelere sağladığı avantaj ile bölgesel kalkınmayı pozitif etkilemekte; söz konusu yatırımların olduğu bölgeler ile diğer bölgeler arasındaki gelişmişlik farkının açıklanmasında belirleyici olmaktadır. Çalışmada Türkiye’de Düzey-2 bazında 2008-2017 döneminde kamu yatırımlarının bölgesel dengesizlik üzerindeki etkisi Sabit Etkiler Modeli Driscoll-Kraay Tahmincisi ile test edilmektedir. Elde edilen bulgulara göre, kamu yatırım harcamaları Türkiye’de bölgesel dengesizlikleri azaltmaktadır.

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Article History:

Received 15 April 2019
Received in revised form 18 May 2019
Accepted 20 June 2019

Keywords:

Public Investments, Regional Public Investment Expenditures, Regional Disparities.

© 2019 PESA All rights reserved

In addition to different geographical and economic conditions, public policies play an important role in regional imbalances that expressing the inter-regional development differences. In this context, public investments such as infrastructure, education, health, transportation have a positive effect on regional development by providing advantages to underdeveloped regions; It is important to explain the difference in development between regions where these investments are made and other regions. In this study, the effect of public investments on regional disparities is tested with the Driscoll-Kraay Estimator during the period of 2008-2017 for NUTS-2 in Turkey. According to the findings, public investment expenditures reduce regional disparities in Turkey.

¹ Bu çalışma, 9-11 Kasım 2017 tarihlerinde Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi’nde gerçekleştirilen Uluslararası Politik, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Kongresi’nde sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

GİRİŞ

Bölgesel dengesizlikler, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde önemli bir sosyo-iktisadi sorun olarak ön plana çıkmakta; Çin, ABD ve Güney Afrika gibi farklı ekonomileri de kapsayan dengesizliklerin oluşumunda başta kamu politikaları olmak üzere küreselleşme, teknolojik gelişme (Faguet ve Shami, 2008), bölgelerin farklı büyüme ivmesi göstermesi (Tirtosuharto, 2013), sanayileşme (Cheong ve Yanriu, 2014), doğrudan yabancı yatırımlar (Zhang ve Zhang, 2003), sosyal transferler (Crudu, 2015) ve göç (Xu ve Shantong, 2008; Bayraktar ve Özyılmaz, 2017) belirleyici unsurların başında gelmektedir.

Ekonomik büyüme üzerinde pozitif bir etkiye sahip olan kamu yatırımlarının (Easterly ve Rebelo, 1993; Fedderke v.d., 2006) belirli bölgelerde yoğunlaşması, kamu harcamalarından yüksek pay alan bölgelerin yüksek bir büyüme ivmesi yakalamasına yol açarken, düşük pay alan bölgeler için tersi bir durum ortaya çıkmakta; bu durum bölgesel dengesizlikleri beraberinde getirmektedir. Bu çerçevede bölgesel farklılıkların minimize edilebilmesi için, yatırımların azgelişmiş-gelişmiş bölge ayırımına gidilerek yapılması, azgelişmiş bölgelerin yapısal farklılıklarının göz önüne alınması ve bu bölgelere ağırlık verilmesi önem arz etmektedir (Hong vd. 2011: 750; Öztürk, 2012: 487).

Kamu yatırımları, bir yandan söz konusu bölgelere istihdam olanağı sağlamakta (Topal, 2017); özel sektör yatırımlarını pozitif etkileyerek (Günaydın, 2006; Yamano ve Ohkawara, 2000; Makgatho, 2017) toplam yatırımların bölgesel dağılımında belirleyici olmaktadır (Bozdoğan, 2006). Bunun yanı sıra özellikle alt yapı yatırımları ile sanayi sektöründe kümelenmeye yol açarak ekonomik faaliyetlerin belirli bölgelerde yoğunlaşmasına neden olan kamu yatırımları (Martin 1999), bölgesel gelişmişlik farklarının açıklanmasında belirleyici olmaktadır.

Kamu yatırımlarında meydana gelen bir artış, doğrudan ve dolaylı olarak ekonomik faaliyetleri teşvik etmekte; bu nedenle durgunluk dönemlerinde hükümetler, kamu yatırımlarını artırmak suretiyle ekonomiye müdahale etme olanağı elde edebilmektedirler. (Yamano ve Ohkawara, 2000). Kamu yatırımlarının önemli bir bileşeni olan alt yapı yatırımları ile artan verimlilik, özel yatırımlarının da etkisiyle sektörel kalkınmayı hızlandırmakta; üretimde doğrudan bir girdi işlevi gören alt yapı yatırımları, üretim maliyetlerini azaltarak bölgesel çıktıyı artırmaktadır. Öte yandan bu yatırımlar, iktisadi anlamda olduğu kadar sosyal boyutta da toplumsal hayatı etkilemektedir. Örneğin iyi bir ulaşım alt yapısı, ekonomik verimliliğin yanı sıra zamandan tasarruf sağlamakta ve bireylere daha geniş sosyal olanaklara erişim olanağı sunmaktadır (Guild, 2000: 276-278).

Kamu yatırımları ve eşitsizlik ilişkisinde göz ardı edilmemesi gereken unsurlardan biri de sektörel ve bölgesel koşullardır. Üretken alanlarda yapılan kamu yatırımları, sektörel ve bölgesel faydayı maksimize etmektedir. Kamu yatırımlarında etkinliğin sağlanması, bölgeler arasında kişi başına düşen gelir farklılıklarının azaltılmasında ve toplam faktör verimliliğinde önemli bir rol oynamaktadır (Alonso-Carrera vd. 2009: 563). Bu çerçevede, kamu yatırımlarının bölgelerin mevcut potansiyellerini güçlendirecek politikalarla koordine edilmesi, kendi kendini besleyen bölgesel kalkınmanın itici gücü olacaktır. Öte yandan kamu yatırımlarının, geleneksel alt yapı yatırımlarının yanı sıra bilgi ve teknolojiyi geliştirmeye yönelik yatırımları da içermesi ve söz konusu yatırımların bölgelerin sosyal kapasitelerini geliştirecek ve bölge refahını olumlu yönde etkileyecek politikalardan oluşması, etkinliğin sağlanması açısından önemlidir (Pirili, 2011: 316).

1.Literatür

Kamu yatırımların bölgesel dengesizlik üzerindeki etkisine yönelik literatür incelendiğinde, dengesizliklerin azaltılmasında kamu yatırım çeşidinin ve yatırım yapılan bölgelerin sosyo-ekonomik koşullarının belirleyici olduğu görülmektedir. Özellikle az gelişmiş bölgelere yönelik etkin kamu yatırımları bölgesel dengesizlikleri azaltırken, gelişmiş bölgelere yönelik yatırımlar, dengesizlikleri artırabilmektedir (Zhang ve Fan, 2004). Yatırım türü açısından değerlendirildiğinde, özellikle eğitim, alt yapı ve tarımsal desteklemeye yönelik kamu yatırımlarının bölgesel dengesizlik üzerinde daha güçlü bir etkiye sahip olduğu görülmektedir (Makgatho, 2017).

Kamu yatırımlarının bölgesel dengesizlik üzerindeki etkisinde ön plana çıkan görüş, yatırımların yapıldığı bölgelerin gelişmişlik düzeyleri ile doğrudan ilişkilidir. Örneğin Zhang ve Fan'a (2004) göre, Çin'de 1978-1995 döneminde az gelişmiş bölgelere yapılan kamu yatırımları dengesizlikleri azaltırken, görece gelişmiş bölgelere yapılan yatırımlar dengesizlikleri artırmakta; Öztürk'e (2012) göre, 1975-2001 döneminde Türkiye'de kamu yatırımlarının adil dağılım göstermesi durumunda dengesizlikler azalma; belirli bölgelerde yoğunlaşması durumunda artma eğilimi göstermektedir.

Makgatho (2017) 1995-2013 döneminde Güney Afrika'da, Köse vd. (2012) 2004-2008 yılları arasında Türkiye'de, Pirili ve Lenger (2011) 1987-2001 döneminde Türkiye'de, Önder vd. (2010) 1980-2001 yılları arasında Türkiye'de, Yamanoglu (2008) 1990-2001 döneminde Türkiye'de, Kataoka (2005) 1955-2000 yılları arasında Japonya'da, Martin (1999), Avrupa ekonomilerinde, kamu yatırımlarının bölgesel dengesizlikleri azalttığı bulgusuna ulaşmıştır.

Drezgic (2011) 2000-2007 yılları arasında Hırvatistan'da kamu yatırımlarının bölgesel dengesizlikleri artırdığını öne sürmüştü; buna gerekçe olarak planlama eksikliği, maliyet fayda analizi, yolsuzluk ve finansman etkinsizliği gösterilmiştir. Öte yandan Akdede ve Erdal (2004) Türkiye'de iller arası dengesizliklerin azaltılmasında etkili olan kamu yatırımlarının bölgesel düzeyde etkisiz olduğunu öne sürerken, Gündem (2017) 2004-2011 döneminde kamu yatırımlarının istatistiksel olarak anlamsız olduğunu belirlemiştir.

2. Veri Seti ve Yöntem

Çalışmada, Türkiye'de 2008-2017 yılları arasında Düzey-2 bölgelerinde kamu yatırımlarının bölgesel dengesizlik üzerindeki etkisi sabit etkiler yöntemi ile test edilmektedir. Bölgeler, Türkiye'de ortalama kişi başına düşen gelir baz alınarak gelişmiş ve az gelişmiş olarak iki gruba ayrılmış; analiz sonuçları he iki bölge için ortaya konmuştur. Modelde bağımlı değişken olarak kişi başına reel GSYİH'ya, bağımsız değişken olarak kamu yatırım harcamalarına, dış ticaret hacmi, kişi başına düşen toplam elektrik tüketimi ve okullaşma oranlarına yer verilmiştir. Kamu yatırımları kalkınma bakanlığından, diğer değişkenler TÜİK bölgesel istatistiklerden elde edilmiştir. Söz konusu model aşağıdaki gibidir:

$$LGSYİH_{it} = \alpha_i + \beta_1 KYO_{it} + \beta_2 LTİC_{it} + \beta_3 LTET_{it} + \beta_4 EGT_{it} + u_{it}$$

$LGSYİH_{it}$ = Kişi başına düşen reel GSYİH

KYO_{it} = Kamu yatırım oranları

$LTİC_{it}$ = Dış ticaret hacmi

$LTET_{it}$ = Kişi başına düşen toplam elektrik tüketimi

EGT_{it} = Okullaşma oranı

LGSYİH: Cari fiyatlarla TL bazında kişi başına düşen GSYİH öncelikle GSYİH deflatörü ile reelleştirilmiş; sonrasında logaritmik dönüşümü kullanılmıştır.

KYO: Söz konusu değişken, kamu yatırımlarının toplam kamu yatırımı içerisindeki payını göstermektedir.

LTİC: Dış ticaret hacmini ifade eden değişken, ABD doları cinsinden kişi başına düşen ihracat ve ithalat verileri toplamından oluşmakta; verinin logaritmik dönüşümü kullanılmaktadır.

LTET: Modelde, kişi başına düşen toplam elektrik tüketimini gösteren verinin logaritmik dönüşümü yer almaktadır.

EGT: Eğitim göstergesi olarak kullanılan değişken, ortaöğretimde okullaşma oranını ifade etmektedir.

Çalışmada, gruplandırılan bölgelerin benzer gelir düzeyine sahip olmasına bağlı olarak sabit etkiler modeli tercih edilmiş; bunun yanı sıra model tercihinin yönelik Hausman testine de yer verilmiş ve bunun sonucunda ve sabit etkiler modelini destekler bulgular elde edilmiştir. Birimler arası farklılıkların sabit olduğu koşullarda tercih edilen sabit etkili modellerde,

gözlemlenemeyen birim etkinin modelde yer alan açıklayıcı değişkenler ile ilişkili olduğu varsayılmaktadır. Söz konusu model aşağıda yer almaktadır (Ün, 2015; 7):

$$Y_{it} = \alpha_{it} + \beta_{2it}X_{2it} + \beta_{kit}X_{kit} + U_{it} \quad (3.1)$$

$$\alpha_{it} = \alpha_i \quad \text{tüm } t\text{'ler için,}$$

$$\beta_{kit} = \beta_k \quad \text{tüm } i \text{ ve } t\text{'ler için } (k=2,3,\dots,K) \quad (3.2)$$

Model belirlendikten sonra değişen varyans, otokorelasyon ve birimler arası korelasyon testlerine yer verilmiş; her iki modelde de birimler arası korelasyona rastlanmıştır ve bu durumda etkin sonuçlar veren Driscoll ve Kraay Tahmincisi ile model tahmini yapılmıştır. Söz konusu modelde bulgular, Driscoll Kraay standart hataları dirençli kovaryans matrisinin diagonal elemanlarının karekökleri yardımı ile elde edilmektedir.

$$V(\tilde{\theta}) = (X'X)^{-1} \tilde{S}_T (X'X)^{-1} \quad (3.3)$$

\tilde{S}_T ise,

$$\tilde{S}_T = \tilde{D}_0 + \sum_{j=1}^{m(T)} w(j,m) [\tilde{D}_j + \tilde{D}_j'] \quad (3.4)$$

şeklinde tanımlanmaktadır (Hoechle, 2007; Tatoğlu, 2017).

3. Ampirik Bulgular

Bölgelerin Türkiye'de ortalama kişi başına düşen GSYİH verileri baz alınarak gelişmiş ve az gelişmiş olarak ayrıştığı çalışmada, Model-I gelişmiş bölgeleri, Model-II az gelişmiş bölgeleri kapsamaktadır. Bu çerçevede ilk olarak rassal veya sabit etkiler modellerinden hangisinin kullanılacağını test etmek için Hausman Testine yer verilmiş; sonuçlar Tablo 3.1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Hausman Test İstatistiği Sonuçları

$H_0 = \text{Tesadüfi etkiler mevcuttur}$ $H_1 = \text{Tesadüfi etkiler yoktur}$		
	Model-I	Model-II
Chi2	125.07	473.98
Olasılık Değeri	0.0000	0.0000

Tablo 3'teki Hausman test sonuçları incelendiğinde, her iki modele ait olasılık değerlerinin $p \leq 0.05$ olduğu görülmekte; H_0 hipotezi %1 anlamlılık düzeyinde reddedilerek, sabit etkiler yönteminin kullanılması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Model belirlendikten sonra değişen varyansın saptanmasına yönelik olarak Levene, Brown ve Forsythe (LBF) testine yer verilmiştir.

Tablo 2: Birimlere Göre Heteroskedastinin Değiştirilmiş Wald Testi

$H_0: \sigma_i^2 = \sigma^2$ (varyanslar birimlere göre homoskedastiktir)		
	Model-I	Model-II
Chi2	10.18	65.82
Prob > chi2	0.2526	0.00

Model-I'de 0,05'den büyük olan olasılık değerlerinin Model-II'de 0,05'den küçük olduğu görülmekte; buna bağlı olarak Model-I'de değişen varyans bulunmazken Model-II'de birimlere göre değişen varyansın olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Otokorelasyon için Bhargava, Franzini ve Narendranathan'ın Durbin Watson (DW) ve Baltagi-Wu'nun (LBI) yerel en iyi değişmez testine yer verilmiş; sonuçlar Tablo-3.3.'de gösterilmiştir.

Tablo 3: Bhargava, Fransizini ve Narendranathan'ın Durbin-Watson ve Baltagi-Wu'nun Yerel En İyi Değişmez Testi

Test İstatistiği	Model-I	Model-II
DW	0.74387921	1.2322871
LBI	1.0410618	1.4792983

Değiştirilmiş Bhargava et al. Durbin-Watson test istatistiği ve Baltagi-Wu LBI test istatistiği için elde edilen değerler, her iki modelde kritik değer olan 2'den küçük olduğundan dolayı modelde otokorelasyon sorunu bulunmaktadır. Son olarak birimler arası korelasyona yönelik Pesaran, Friedman ve Frees test sonuçları aşağıdaki gibidir:

Tablo 4: Yatay Kesit Bağımlılığı Testleri

H_0 =Yatay kesit bağımlılığı yoktur		
	Model-I	Model-II
Pesaran'ın Testi	0.0915	0.0000
Friedman'ın Testi	0.0340	0.0002
Frees Testi	Frees test istatistiği 1.728 Q dağılımı kritik değerler 0.10 için 0.2559 0.05 için 0.3429 0.01 için 0.5198	Frees test istatistiği 1.137 Q dağılımı kritik değerler 0.10 için 0.2559 0.05 için 0.3429 0.01 için 0.5198

Hem Model-I hem Model-II'de yer alan birimler arası korelasyon testi sonuçlarına göre, her iki modelde yatay kesit bağımlılığının olmadığını gösteren H_0 hipotezi reddedilmekte; yani modellerde birimler arası korelasyon bulunmaktadır.

Model-I'de değişen varyans sorunu bulunmazken otokorelasyon ve birimlerarası korelasyona rastlanmıştır; Model-II'de değişen varyans, otokorelasyon ve birimlerarası korelasyon olduğu görülmüş; bu durumda etkin sonuçlar veren Driscoll-Kraay Tahmincisi kullanılmıştır. Bulgular Tablo-3.5'de gösterilmektedir.

Tablo 5: Model Sonuçları

	Model-I	Model-II
Seçilen Yöntem	Sabit Etkiler Modeli Driscoll-Kraay Tahmincisi	Sabit Etkiler Modeli Driscoll-Kraay Tahmincisi
Sabit Terim	5.182752* (0.6750671)	1.600452* (0.233848)
KYO (%)	0.4293971 (0.3162903)	0.8419182*** (0.4592463)
LTİC	0.1098758*** (0.0512799)	0.0096322 (0.0220034)
LTET	1.345006* (0.0560938)	0.7847452* (0.0419133)
EGT (%)	0.0315834* (0.0012016)	0.026214* (0.000717)
Gözlem sayısı	80	180
Grup Sayısı	8	18
Olasılık	0.000	0.000
R² Within	0.95	0.96

Not: (*) ilgili katsayının %1'de, (**) %5'de, (***) %10'da istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermekte; parantez içindeki değerler standart hataları ifade etmektedir.

Gelişmiş bölgelere yönelik Model-1 tahmin sonuçlarına göre, kamu yatırımları ile kişi başına reel GSYİH arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamsızdır. Dış ticaret hacmi ile GSYİH arasında %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif ilişki bulunmaktadır. Dış ticaret hacmindeki %1'lik artış kişi başına GSYİH'yı ortalama %0.10 artırmaktadır. Kişi

başına düşen elektrik tüketimi ve eğitim değişkenleri ile kişi başına GSYİH arasındaki ilişki %1 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitifdir.

Az gelişmiş bölgeleri kapsayan Model-II analiz bulgularına göre kamu yatırımları ile kişi başına GSYİH arasında % 10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif ilişki bulunmaktadır; kamu yatırımlarındaki %1 puanlık artış, diğer değişkenler sabit iken kişi başına GSYİH'ı % 84,1 artırmaktadır. Dış ticaret hacmi ile kişi başına GSYİH arasında ilişki istatistiksel olarak anlamsızdır. Kişi başına düşen elektrik tüketimi ve eğitim değişkenleri ile kişi başına GSYİH arasında %1 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif ilişki bulunmaktadır.

Gelişmiş bölgelerde istatistiksel olarak anlamsız olan kamu yatırımları, gelişmiş bölgelerde kişi başına GSYİH'ı artırmaktadır. Bunun yanı sıra az gelişmiş bölgelerde anlamsız olan dış ticaret hacmi, gelişmiş bölgelerde kişi başına GSYİH'ı artırmaktadır. Kişi başına düşen toplam elektrik tüketimi ve eğitim ise her iki bölgede GSYİH üzerinde olumlu etkiye sahiptir.

SONUÇ

Hem iktisadi kalkınmayı hem de hem toplumsal yaşamı etkileyen bölgesel dengesizliklerin oluşmasında, doğal koşulların yanı sıra kamu politikaları belirleyici bir rol oynamaktadır. Hükümetlerin göç politikaları, yatırım kararları, teşvik ve vergi uygulamaları başta olmak üzere alınan birçok iktisadi karar, bu farklılıkları derinleştirebilmektedir. Bu kapsamda, bölgesel ve sektörel koşulları göz önüne alan bölgesel kalkınma politikaları, bölgesel dengesizliklerin azaltılmasında önem arz etmekte; özellikle az gelişmiş bölgelere yönelik eğitim, alt yapı, ulaşım gibi etkin kamu yatırım harcamaları, bu bölgelerde yaşam koşullarını yükseltmekte; özel sektör yatırımlarını özendirerek suretiyle bölgesel kalkınmaya pozitif katkı sağlamaktadır.

Çalışmada 2008-2017 döneminde Düzey-2 bölgelerinde kamu yatırım harcamalarının bölgesel dengesizlik üzerindeki etkisi sabit etkiler modeli Driscoll-Kraay Tahmincisi ile ortaya konmuştur. Hem gelişmiş hem az gelişmiş bölgelere yönelik uygulanan model bulgularına göre, kamu yatırım harcamaları gelişmiş bölgelerde anlamsız iken, az gelişmiş bölgelerde kişi başına GSYİH'ı artırmakta; bu durum kamu yatırım harcamalarının bölgesel dengesizlikleri azalttığı sonucunu ortaya koymaktadır.

Türkiye'de doğu ve iç kesimler ile batı ve kıyı bölgeler arasındaki gelişmişlik farkları göz önüne alındığında, kamu politikalarının önemi daha da artmaktadır. Ulaşım, lojistik, alt yapı eksikliği, yığılma ekonomisi ve güvenlik başta olmak üzere bir çok faktöre bağlı olarak özel sektör yatırımları kıyı ve gelişmiş bölgelerde yoğunlaşmakta; bu durum var olan dengesizlikleri derinleştirmektedir. Özel sektör yatırımlarının bu bölgelere yönlendirilmesine yönelik teşvik ve alt yapı yatırımları, bölgesel dengesizliklerin azaltılmasında ön plana çıkan kamu politikaları arasındadır. Öte yandan kamu yatırım harcamalarına rağmen özel sektör yatırımlarının yetersizliği göz önüne alındığında, özellikle az gelişmiş bölgelere yönelik özel ve kamu ortaklığı şeklinde yatırımlar, istihdam yaratmanın yanı sıra bölgesel kalkınmanın sağlanmasında alınacak önlemler arasında yer almaktadır.

KAYNAKÇA

- Akdede, S. H., Erdal, F. (2004): "Bölgesel Yakınsamada Kamu Yatırımları: Türkiye Örneği", Devlet Planlama Teşkilatı Kentsel Ekonomik Araştırmalar Sempozyumu
- Alonso-Carrera, J., Freire-Serén, M. J., Manzano, B. (2009): "Macroeconomic Effects of the Regional Allocation of Public Capital Formation", **Regional Science and Urban Economics**, 39(5), 563-574.
- Bayraktar, Y. Özyılmaz, A. (2017): "The Role of Internal Migration on Regional Inequality: Turkey Example", **Turkish Journal of Middle Eastern Studies**, Special Issue.
- Bozdoğan, M. N., (2006): Bölgesel Kalkınmanın Sağlanmasına Yönelik Vergi Özendirme Önlemlerinin Türkiye Açısından İncelenmesi ve Etkinliğinin Analizi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

- Costa-i-Font, J., Rodriguez-Oreggia, E. (2005): "Is the Impact of Public Investment Neutral Across the Regional Income Distribution? Evidence from Mexico", **Economic Geography**, 81(3), 305-322.
- Crudu, R. (2015): "The Influence of Fiscal Policy on Income Inequality in European Union's Member States", **Verslo Sistemosa ir Ekonomika**, 5(1), 2015,
- Darius, T. (2013): "Regional Inequality in Indonesia: did Convergence Occur Following the 1997 Financial Crisis?", **MPRA Paper**, No. 70797, 2013, p. 3
- Drezgić, S. (2011): "Public Investments and Regional Income Convergence: Empirical Analysis of Croatian Regions", **Social research**, 3(24), 43-55.
- Easterly, W., Rebelo, S. (1993), "Fiscal Policy and Economic Growth", **Journal of Monetary Economics**, 32(3), 417-458.
- Faguet, J. P., Shami, M. (2008): "Fiscal Policy and Spatial Inequality in Latin America and Beyond", Policy Research Working Paper
- Fedderke, J. W., Perkins, P., Luiz, J. M. (2006), "Infrastructural Investment in Long-run Economic Growth: South Africa 1875-2001", **World Development** 34(6), 1037-1059.
- Guild, R. L. (2000): "Infrastructure Investment and Interregional Development: Theory, Evidence, and Implications for Planning", **Public Works Management & Policy**, 4(4), 274-285.
- Günaydın, İ. (2006): Türkiye'de Kamu ve Özel Yatırımlar Arasındaki İlişki: Ampirik Bir Analiz", **Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 20(1), 177-195.
- Gündem, F. (2017): "Türkiye'de İBBS 2 Bölgeleri Arasında Gelir Yakınsaması Var mıdır? Mekânsal Ekonometrik Bir Katkı", **Sosyoekonomi**, 25(34), 145-160.
- Hoechle, D. (2007): "Robust Standard Errors for Panel Regressions with Cross-sectional Dependence", **The Stata Journal**, 7(3).
- Hong, J., Chu, Z., Wang, Q. (2011): "Transport Infrastructure and Regional Economic Growth: Evidence from China", **Transportation**, 38(5), 737-752.
- Kataoka, M. (2005): "Effect of Public Investment on the Regional Economies in Postwar Japan", **Review of Urban & Regional Development Studies**, 17(2), 115-139.
- Köse, S., Eser, U., Konur, F. (2012): "Türkiye'de Bölgesel Gelişmişlik Farkları: Bir Veri Zarflama Analizi (Düzey-2 Bölgeleri)", **Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 10(2), 77-97.
- Makgatho, M. (2017): "Public Investment and Inequality: Panel Evidence for South Africa", file:///C:/Users/User/Downloads/essa_3593%20(1).pdf
- Martin, P. (1999): "Public Policies, Regional Inequalities and Growth", **Journal of Public Economics**, 73(1), 85-105.
- Önder, A. Ö., Deliktaş, E., Karadağ, M. (2010): "The Impact of Public Capital Stock on Regional Convergence in Turkey", **European Planning Studies**, 18(7), 1041-1055.
- Öztürk, L. (2012): "Kamu Yatırımları ve Bölgesel Eşitsizlik: Bir Nedensellik Analizi 1975-2001", **Ege Academic Review**, 12(4), ss. 487-495.
- Pirili, M. U. (2011): "Bölgesel Kalkınmada Kamu Yatırımlarının Rolü: Kuramsal Bir Değerlendirme" **Ege Akademik Bakış Dergisi**, 11(2)
- Pirili, M. U., Lenger, A. (2012): "Bölgesel Kalkınmada Kamu Sermayesi ve Sosyal Altyapı: Türkiye Üzerine Bir Uygulama", **İktisat İşletme ve Finans**, 27(312), 9-37.
- Tatoğlu, F. Y. (2016): **Panel Veri Ekonometrisi**, İstanbul, Beta Yayınevi, 3. Basım.
- Tesun S. C., Wu Y., 'Globalization and Regional Inequality in China", **University of Western Australia, Discussion Paper**, No. 13, 2013.
- Topal, M. H. (2017): "Türkiye'de Kamu Yatırımlarının İstihdam Üzerindeki Etkisi: Bölgesel bir Analiz (2004-2016)", **Global Journal of Economics and Business Studies**, 6(12), 186-204.
- Xiaobo Z., Zhang K. H. (2003): "How Does Globalisation Affect Regional Inequality Within a Developing Country? Evidence from China", **Journal of Development Studies**, 39(4), 47-67

- Ün, T. (2015): Stata ile Panel Veri, **ed.** Selahattin Güriş, Stata ile Panel Veri Modelleri, İstanbul, Der Yayınları.
- Yamano, N., Ohkawara, T. (2000): “The Regional Allocation of Public Investment: Efficiency or Equity?”, **Journal of Regional Science**, 40(2), 205-229.
- Yamanoğlu, K. B. (2008): “Türkiye’de Sosyo-Ekonomik Faktörlerin İller Arası Yakınsama Üzerine Etkileri”, **İstatistikçiler Dergisi**, 1(2008), 33-49.
- Zhang, X., Fan, S. (2004): “Public Investment and Regional Inequality in Rural China”, **Agricultural Economics**, 30(2), 89-100.
- Zhaoyuan X., Li S., (2008): “The Impact of Inter-regional Labor Migration on Economic Growth and Regional Disparity”, (Çevrimiçi), <https://www.gtap.agecon.purdue.edu/resources/download/3795.pdf>